

Львівська національна музична академія імені М. В. Лисенка
Кафедра народних інструментів

«ПОГОДЖУЮ»

Гарант освітньо-професійної програми, проректор з науково-педагогічної діяльності та інноваційного розвитку, професор

Юрій СОКОЛОВСЬКИЙ
27 серпня 2024 року

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи, доцент

Богдан ДАШАК
28 серпня 2024 року

«ПОГОДЖУЮ»

Декан факультету оркестрових інструментів, доцент

Тарас ЛАЗУРКЕВИЧ
27 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПРАКТИКА ПЕДАГОГІЧНА

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Бандура, Сопілка, Цимбали, Гітара, Баян, Акордеон
Статус	Обов'язкова компонента освітньої програми (ОК2.1)
Загальний обсяг	3 кредити ЄКТС (90 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (1), Екзамен (2)
Термін викладання	1-2 семестри
Факультет	Факультет оркестрових інструментів
Форма навчання	Денна, заочна

Львів – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «ПРАКТИКА ПЕДАГОГІЧНА» (для профілізацій: бандура, сопілка, цимбали, гітара, баян, акордеон) з галузі знань 02 «Культура і мистецтво» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» оновлена, відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка від 26 серпня 2024 року (Протокол № 1).

Розробники:

ПОСІКІРА Людмила Кузьмівна, завідувач кафедри народних інструментів,
Народна артистка України, професор

КОРЧИНСЬКА Божена Мирославівна – кандидат мистецтвознавства, ст.викл.
кафедри народних інструментів

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри
народних інструментів

від ”_27_” __серпня__2024 р., протокол № _1_

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – удосконалення практичних і теоретичних навичок з педагогічної майстерності викладання гри на сопілці, формування готовності до майбутньої професійної діяльності у початкових, середніх та вищих спеціалізованих закладах музичної освіти.

Основним завданням дисципліни є формування у студентів навичок практичного застосування набутих професійних компетентностей у майбутній педагогічній діяльності.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2.Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3.Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.

ЗК4.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7.Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК9.Здатність працювати автономно.

2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.

СК6. Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.

СК7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.

СК8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (РН)

РН1. Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.

РН2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах.

РН3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві.

РН4. Професійно здійснювати аналіз музично-естетичних стилів та напрямків.

РН5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію.

РН6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

РН7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

РН8. Здійснювати викладання гри на інструменті/вокалу /диригування/музикознавчих дисциплін/композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.

РН9. Здійснювати ефективне управління мистецькими проєктами, зокрема, їх планування та ресурсне забезпечення.

РН10. Приймати ефективні рішення в галузі культури і мистецтва, аналізувати альтернативи та оцінювати ризики.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин						Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами		
	Екзамени	Заліки	Атестаційні екзамени		Загальний обсяг	Аудиторних				Самостійна робота (денна/заочна)	Семестри		
						у тому числі:			1		2	3	
						Всього (денна/заочна)	лекції	Індивідуальні практичні			Кількість тижнів в семестрі		
											15	15	15
Практика педагогічна	2	1		3	90	30/6	-	-	30/6	60/84	1/3	1/3	-

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Самостійна робота (денна/заочна)
			Загальний обсяг	Аудиторних				
				Всього (денна/заочна)	у тому числі:			
					лекційні	Індивідуальні		
I		3	90	30/6			30/6	60/84
	1	1,5	45	15/3			15/3	30/42
	2	1,5	45	15/3			15/3	30/42

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обсяг – 30 годин практичних занять для денної форми навчання і 6 годин практичних занять для заочної форми навчання)

(обсяг самостійної роботи – 60 годин і 84 годин відповідно. З них – по 5 годин у кожному семестрі на підсумковий контроль)

Удосконалення професійної майстерності музиканта - педагога.

1. Розвиток елементів музичного мислення, виховування артистизму, сценічної витримки, залучення учнів до участі в тематичних концертах, конкурсах, тощо.
2. Практичне застосування основних принципів методики викладання гри на інструменті під час занять з учнями. Продовження знайомства з необхідним методико-інструктивним та нотним матеріалом в процесі здійснення викладацької практики.
3. Контроль стану виконавського апарату учня, його індивідуальних особливостей, своєчасно вносити необхідні корективи, поправки.

В другому семестрі на іспиті з дисципліни «Практика педагогічна» студенти проводять відкритий урок з учнем студії педагогічної практики або студентом музичного коледжу / музичної академії перед комісією.

Рівень проведення відкритого уроку є основним критерієм оцінки кінцевої підготовки студента.

Послідовність проходження тематики матеріалу, а також обсяг творів визначається студентом довільно, у залежності від творчого потенціалу та індивідуальних особливостей розвитку кожного учня. Під час навчання викладач повинен контролювати процес проходження педпрактики студентом.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

БАЛИ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	
30-31	E	задовільно
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерій оцінки є багаторівневим поняттям, яке стосується результату праці студента протягом певного часу. Він складається з об'єктивних та суб'єктивних факторів оцінки. Базове поняття критерію оцінки – це “художнє враження”, яке містить основні компоненти оціночних факторів.

Результати проходження педагогічної практики студентом оцінюється за національною шкалою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач з дисципліни інтегрує методи різних груп, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. **Попередній контроль** спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. **Поточний контроль** здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. **Тематичний контроль** здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. **Підсумковий контроль** проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на екзамені.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Сопілка, гітара

1. Апатський В. О роли гортани в искусстве игры на духовом инструменте / В.О. Апатский // Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського: Проблеми методики та виконавства на духових інструментах, Київ. – 2009. – Вип. 83 – С. 5–11.
2. Дверій Р. Музика для сопілки. Київ : Музична Україна, 1980, 47 с.
3. Дверій Р. Музика для сопілки випуск 2. Київ : Музична Україна, 1985, 31 с.
4. Дверій Р. Сопілка частина 1. Львів : ЦТДЮГ, 2008. 72 с.

5. Дверій Р. Сопілка частина 2. Львів : ЦТДЮГ, 2008. 67 с.
6. Дверій Р. Сопілка частина 3. Львів : ЦТДЮГ, 2008. 64 с.
7. Карп'як А. Проблеми сучасної виконавської техніки флейтиста / А. Карп'як // Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П. Чайковського: Виконавське музикознавство. – Київ. – 2010. – Вип. 91. – С. 239–249.
8. Корчинський М. Академічне сопілкарство – предмет мистецтва і науки / М. Корчинський // Виконавське музикознавство: методологія, теорія майстерності, інтерпретаційні аспекти, Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського, вип.. 91, 2010, С. 218–228 .
9. Корчинський М. / 11 методичних етюдів для сопілки / М. Корчинський. – Львів: Сполом, 2008. – 79 с.
10. Корчинський М., Корчинська В. Методизована програма «Сопілка» [у 2 т.]. – Львівський зональний метод.кабінет учбових закладів мистецтва та к-ри, 1989. – 105 с.
11. Старинная музыка для блокфлейты. Москва : Музыка, 1984.
12. Йову В. Метода де най. Кишинэу : Литература артистика, 1982.
13. Priestley E., Fowler F. The School Recorder Book 1. Published by
E. J. Arnold & Sons Ltd. 1962, 40 с.
14. . Priestley E. & Fowler F. The School Recorder Book 2. Published by
E. J. Arnold & Sons Ltd. 1962, 40 с.
15. Pro Musica Antiqua. Milano : Giovanni Vianini.
16. Rosenberg Steve. First repertoire pieces for recorder. Boosey & Hawkes
Music Publishers Ltd. 1985, 24 с.
17. The new recorder tutor by Stehen F. Goodyear Book 1. Belwin-Mills music
Ltd. 1961, 52 с.
18. The new recorder tutor by Stehen F. Goodyear Book 1A. Belwin-Mills
music Ltd. 1961, 52 с.
19. The new recorder tutor by Stehen F. Goodyear Book 1B. Belwin-Mills
music Ltd. 1961, 52 с.
20. The new recorder tutor by Stehen F. Goodyear Book 2. Belwin-Mills music

Ltd. 1961, 49 с.

21. The new recorder tutor by Stehen F. Goodyear Book 3. Belwin-Mills music

Ltd. 1961, 52 с.

22. The new recorder tutor by Stehen F. Goodyear Book 4. Belwin-Mills music

Ltd. 1961, 52 с.

23. Сидоренко В. Твори для гітари з оркестром у доробку українських композиторів // Мистецтвознавчі записки. – К. 2009. – Вип. 15.

24. Сидоренко В. Стилiстика творiв А.Андрушка для гiтари соло // Збiрник наукових праць ХДУМ iм. I.П.Котляревського: «Гiтара як звуковий образ свiту: виконавське мистецтво та наука». – Х., 2008. – Вип. 23.

25. Сидоренко В. Твори А.Андрушка для гiтари соло: до взаємодiї фольклоризму i неокласицизму // Науковий вiсник НМАУ iм. П.I.Чайковського: Музична творчiсть та наука в iсторичному просторi. – К., 2008. – Вип. 73.

26. Пухоль Э. Школа игры на шестиструнной гитаре. – М.: Советский композитор, 1992.

27. Иванов – Крамской А. М. Школа игры на шестиструнной гитаре. – М.: Музыка, 1974.

Бандура

1. Альбом бандуриста / Упор. i переклад В.Герасименка. – Київ: Музична Україна, 1969.

2. Бандуро моя мальованая... Концертний та педагогiчний репертуар бандуриста / музика, аранж. Г. Менкуш. – Київ: Задруга, 2000. – 48 с.

3. Бах Й.С. Органнi хоральнi прелюдiї в перекладеннi для бандури. Навчальний посiбник / ред. С. Овчарової. – Тернопiль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 36 с.

4. Власов В. Твори для голосу та бандури. Випуск 1. – Тернопiль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 60 с.

5. «Гей, вдарте в струни, кобзарі»: Репертуар бандуриста. Iнструментальна

- музика, вип. 3, 5 / Упор. та редакція В.Єсипка.– Київ: Техніка, 2000.
6. Гендель Г. Концерт В-dur / Переклад В. Герасименка. – *Друк*.
 7. Герасименко О. Етюди для бандури на різні види техніки / Навчальний посібник для учнів та студ. мистецьких навч. закл. всіх рівнів акредитації (видання у трьох зошитах). – Львів: ТеРус, 2005. – 84 с.
 8. Герасименко О. Камерна сюїта для бандури і фортепіано у 3-х частинах. – Львів: ТеРус, 2006. – 32 с.
 9. Герасименко О. Концертні варіації для бандури і фортеп'яно / Львів: ТеРус, 2006. – 20 с.
 10. Герасименко О. Музика для бандури. Навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів культурно-мистецького спрямування. Частина I / автор-упорядник О. Герасименко, автори текстів В. Дутчак і О. Герасименко., Львів: Видавництво «Левада», 2019, 72 с.
 11. Герасименко О. Музика для бандури. Навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів культурно-мистецького спрямування. Частина II / автор-упорядник О. Герасименко, Львів: Видавництво «Левада», 2019, 72с.
 12. Герасименко О. Симфонічна поема «Victoria» / авт. ред., передмова І.Зінків, Львів: ТеРус, 2011. – 28 с. + 12 с.
 13. Дремлюга М. Дві сонати для бандури. – Київ: Муз. Україна, 1979. – 44 с.
 14. Дремлюга М. Концертні п'єси для бандури. – Київ: Муз. Укр., 1974. – 44 с.
 15. Дремлюга М. Твори для бандури. – Київ: Музична Україна, 1985.
 16. Дремлюга М. Концерт для бандури з оркестром у 2-х ч. – / ред. Оксани Герасименко. – Львів. – 32 с.
 17. Іванов П. Етюди для бандури. – Київ: Мистецтво, 1956.
 18. Інструментальні твори Г. Китастого. Збірка нот на бандуру. – Parma, Ohio, USA: Bandura Educacional commission, 1984. – 40 с.
 19. Коломієць А. Твори для бандури. – Київ: Музична Україна, 1979. – 40 с.
 20. Коломієць А. Твори для бандури. – Київ: Музична Україна, 1990.
 21. Мартинюк В. Твори для бандури / Муз. редакція та впоряд. С. Овчарової. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. – 72 с.

22. Мартинюк В. М. Українська пісня у поліфонічних творах для бандури: навчальний посібник / В. М. Мартинюк, С. В. Овчарова, С. А. Щітова. – Дніпро: ЛПРА, 2017. – 68 с.
23. Матвіїв Г. Твори для бандури (соло). Випуск 1. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2011. – 56 с.
24. Матвіїв Г. Твори для бандури. Випуск 2. – Одеса: Самвидав. – 2014. – 30 с.
25. Маціяка А. Акварелі. П'єси для бандури соло // ред. Л.С. Мандзюк. – Харків: Стиль-Іздат, 2008. – 64 с.
26. Мілка Є. Вокальні та інструментальні твори для бандури. – Донецьк: ДДМА ім. С. Покоф'єва, 2004. – 28 с.
27. Муха А. Варіації на тему української народної пісні «Взяв би я бандуру». – Київ: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1959. – 6 с.
28. Олійник Ю. Твори для бандури // Передмова, аплікатурна редакція, упорядкування Ок. Герасименко. – Видання друге, доповнене. – Львів: Левада, 2017. – 40 с.
29. Павліковський В. Альбом бандуриста / Упор. В. Єсіпок. – Луцьк: Волинська книга, 2007. – 84 с.
30. Педагогічний репертуар бандуриста: Інструментальні твори зарубіжних композиторів в перекладенні для бандури / Ред. та уклад. Л.К. Посікіра. – Львів: ЛДМА ім.М.Лисенка, 2006.
31. Педагогічний репертуар бандуриста: Інструментальні твори зарубіжних композиторів в перекладенні для бандури (твори епохи бароко) / Ред. та уклад. Л.К.Посікіра. – Львів: ЛДМА ім.М.Лисенка, 2006.
32. П'єси для бандури / упор. С.Баштан. – Київ: Державне видавництво Образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960.
33. Пшеничний Д. Етюди для бандури. – Київ: Держвидав, 1958.
34. Репертуар бандуриста / Упор. С. Баштан, вип. 1–12.– Київ: Музична Україна, 1976-1990.
35. Стецюн М. Журавлине слово. Вокально-інструментальні твори для

- бандури.— Харків: Глас, 2004. — 68 с.
36. Струни вічності: Твори для бандури / Упор. В. Єсіпок.— Вінниця: Книга — Вега, 2004. — 108 с.
 37. Таловиря В. Етюди для бандури.— Київ: Музична Україна, 1967.
 38. Твори для бандури в супроводі фортепіано. Випуск 1 / Переклад для бандури та впоряд. С. Овчарової. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2009. — 60 с.
 39. Твори для бандури в супроводі фортепіано. Випуск 2 / Переклад для бандури та впоряд. С. Овчарової. — Тернопіль: Навчальна книга — Богдан, 2009. — 72 с.
 40. Твори для бандури з репертуару В. Єсіпка / Упор. В. Єсіпок.— Луцьк: Волинська обл. друкарня, 2003. — 96 с.
 41. Фільц Б. Імпровізація для бандури і фортепіано. — Рукопис, 1972.
 42. Хоткевич Г. Вибрані твори для бандури. / Упор., вступна стаття С.Баштан. — Київ: Музична Україна, 1993. — 28 с.
 43. Хоткевич Г.М. Вибрані твори для бандури / Перекладення, виконавська редакція та упорядкування Л.Мандзюк. — Харків: Стиль-Іздат, 2012. — 34 с.
 44. Хоткевич Г. Твори для харківської бандури. Серія «Музична спадщина Гната Хоткевича». Випуск 2. —Харків, 2007. — 302 с.
 45. Черні К. Етюди в перекладі для бандури — Зб. № 1 /Упор. О. Созанський; перекл. В.Герасименка.— Львів, 1998.
 46. Черні К. Етюди в перекладі для бандури — Зб. № 2 / Упор. О. Созанський; перекл. В.Герасименка.— Львів, 1998.
 47. Чімароза Д. Сонати. Перекладення для бандури: хрестоматія / авт.- упор. О. Гриб, О.Герасименко. — Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. — 154 с.
 48. Штокалко З. Кобза. Збірка п'єс для бандури.— Київ-Торонто-Едмонтон-Таксон, 1997.
 49. Юцевич Є. Прелюдія та fuga ля мінор. — Київ: Друкарня ното-друку Всесоюзного видавництва «Советский композитор», 1962. — 4 с.
 50. Юцевич Є. Рапсодія. — Київ: Друкарня ното-друку Всесоюзного

видавництва «Советский композитор», 1962. – 4 с.

51. Герасименко Оксана. Супровідні міркування та методичні рекомендації від автора // Герасименко О. Музика для бандури. Навчально-методичний посібник для вищих навчальних закладів культурно-мистецького спрямування. Частина I / автор-упорядник О. Герасименко, автори текстів В. Дутчак і О. Герасименко., Львів: Видавництво «Левада», 2019, 72 с.

Баян/акордеон

5. Алексеев И. Викладання гри на баяні. К., 1957
6. Алёшина З. Об эффективности самостоятельных занятий баяниста // Вопросы методики и теории исполнительства на народных инструментах. Свердловск, 1990
7. Бай Ю. Методические рекомендации по совершенствованию навыков управления произвольными движениями баяниста. Запорожье, 1981
8. Бай Ю. Работа баяниста над развитием техники леджиеро. Запорожье, 1982
9. Бай Ю. Развитие беглости с помощью тренировочных нагрузок. Запорожье, 1984
10. Бай Ю. Самостоятельная работа музыканта-инструменталиста над физическими компонентами исполнительской техники. Запорожье, 1984
11. Власов В. Особенности исполнения полифонических произведений на баяне. Одесса, 1979
12. Власов В. Методика работы баяниста над полифоническими произведениями. М., 1991
13. Власов В. Способы исполнения штрихов на баяне. Одесса, 1980
14. Гайсин А., Гайсин Г. О совершенствовании навыков ориентирования на левой выборной клавиатуре // Музыкальная педагогика и исполнительство на народных инструментах. Вып. 74. М.; ГМПИ
15. Галактионов В. Особенности двигательной ориентации на клавиатурах при исполнении современных сочинений для баяна // 16. Проблемы педагогики и исполнительства на русских народных инструментах, вып. 95. М., 1987
17. Гвоздев П. Принципы образования звука на баяне и его извлечения // Баян и баянисты. М., 1970
18. Говорушко П. Основы игры на баяне: 2-е испр. изд. М.-Л. 1966
19. Голубничий В. Некоторые вопросы исполнения полифонии И.С.Баха на баяне // Музыкальная педагогика и исполнительство на русских народных инструментах, вып. 74. М., 1987

20. Горенко Л. Некоторые особенности исполнения полифонических произведений И.С.Баха на баяне. Харьков, 1983
21. Горенко Л. Работа баяниста над музыкальным творчеством. К., 1982
22. Давыдов М. Теоретичні основи перекладення інструментальних творів для баяна. К., 1977
23. Давыдов Н. Методика переложений инструментальных произведений для баяна. М., 1982
24. Давыдов М. Основи формування виконавської майстерності баяниста. К., 1983
25. Давыдов Н. Мастерство баяниста. Кишинёв, 1982
26. Дудник А. Работа над полифоническими произведениями // Баян и баянисты, вып. 6. М., 1984
27. Егоров Б. К вопросу о систематизации баянных штрихов // Баян и баянисты, вып. 6. М., 1984
28. Егоров Б. Общие вопросы постановки при обучении игре на баяне // Баян и баянисты // Баян и баянисты. М., 1974
29. Егоров Б. О некоторых акустических характеристиках процесса звукообразования на баяне //, вып. 5. М., 1981
30. Имханицкий М., Мищенко А. Воспитание навыков интонирования на баяне. М., 1989
31. Клюкин Ю. К вопросу использования классического репертуара в исполнительской практике баянистов // Вопросы методики и теории исполнительства на народных инструментах, Свердловск, 1986
32. Колесов Л. Содержание и форма работы баянистов над музыкальным произведением // Баян и баянисты, вып. 4. М., 1978
33. Коцюба М. Деякі прийоми звуковидобування на баяні. К., 1984
- Крупин А. Мехо-пальцевая артикуляция при атаке звука на баяне // Проблемы педагогики и исполнительства на народных инструментах, вып. 95. М., 1987
34. Кузовлев В. Дидактический принцип доступности и искусство педагога // Баян и баянисты. М. 1974
35. Кузовлев В. О воспитании самостоятельности баяниста // Вопросы профессионального воспитания баяниста, вып. 48. М., 1980
36. Кузовлев В. О повышении эффективности занятий в классе баяна (к вопросу об активизации интереса) // Музыкальная педагогика и исполнительство на народных инструментах, вып. 74. М., 1984
37. Липс Ф. Искусство игры на баяне. М., 1985
38. Липс Ф. К вопросу об исполнении современной музыки для баяна // Вопросы профессионального воспитания баяниста. М., 1980

39. Липс Ф. О переложениях и транскрипциях // Баян и баянисты, вып.3.М., 1977
40. Мірек А. Основи постановки акордеоніста. К.. 1974
41. Моисеев В. Вопросы обучения баяниста навыкам импровизации // Проблемы педагогики и исполнительства на народных инструментах, вып. 95. М., 1987
42. Мотов В. Развитие первоначальных навыков игры по слуху // Баян и баянисты, вып. 5. М., 1981
43. Оберюхтин М. Проблемы исполнительства на баяне. М., 1989
44. Оберюхтин М. Расленённость музыки и смена направления движения меха // Баян и баянисты, вып. 4. М., 1978
45. Паньков В. Гами, тризвуки, арпеджіо для вибірного баяну. К., 1982
46. Паньков О. К вопросу о звукоизвлечении на баяне // Вопросы методики и теории исполнительства на народных инструментах. Свердловск, 1986
47. Паньков О. О работе баяниста над ритмом. М., 1986
48. Платонова С. Современный оригинальный репертуар баяниста (к вопросу об образно-интонационном строе и выразительных средствах музыки 60-70-х годов) // Музыкальная педагогика и исполнительство на русских народных инструментах, вып. 74. М., 1987
49. Пуриц И. Специфика развития музыкального слуха у баянистов // Проблемы педагогики и исполнительства на русских народных инструментах, вып. 95. М.. 1987
50. Ризоль Н. Принципы применения пятипальцевой аппликатуры на баяне. М., 1977
51. Ризоль Н. Школа двойных нот для баяна. К.. 1989
52. Романько В. Техника освоения баянистами приёмов игры мехом // Вопросы методики и теории исполнительства на народных инструментах. Свердловск, 1990
53. Рубен В. Развитие и совершенствование двигательных навыков аккордеониста на начальном этапе обучения. Минск, 1991
54. Самитов В. Творческая направленность процесса совместной деятельности педагога и студента как условие становления личностных качеств музыканта-исполнителя (на индивидуальных занятиях в классе специального инструмента). К., 1992
55. Самитов В. К вопросу формирования художественной техники баяниста (аспект аппликатуры). К., 1987
56. Семененко В. Воспитание навыков слухового контроля в классе баяна музыкального училища // Школа-училище-вуз. Владивосток, 1988

57. Семёнов В. Об аппликатуре на пятирядном баяне // Вопросы профессионального воспитания баяниста, вып. 48. М., 1980

Цимбали

1. *Баран Т.* Цимбали та музичний професіоналізм: Підручник. – Львів: Афіша, 2008. – 222 с.
2. *Баран Т.* Світ цимбалів. – Львів: Світ, 1999. – 88 с.
3. *Баран Т.* Коментарі // Цимбаліст Тарас Баран. – Львів: Кобзар, 2001. – С. 78–92.
4. *Баран Т.* Особливості й завдання цимбального шкільництва в Україні // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики: зб. наук. ст. Вип. 43 / Харк. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Л.В. Русакова. – Харків: Видавництво ТОВ «С. А. М.», 2015. – С. 188 – 208.
5. *Баран Т.* Супровідні міркування // Богдан Котюк. Тріо-соната для цимбалів, альту та контрабаса. – Львів: Афіша, 2006. – С. 3–7.
6. *Гулянич Ю.* Коментарі // Богдан Котюк. «Domenico – sonate in D & in C» для дуету цимбалів. – Львів: Афіша, 2007. – С. 16–28.
7. *Гулянич Ю.* Композитор Богдан Котюк. Грані творчої особистості / За наук. ред. канд. мистецтвознавства, проф. Т. М. Барана. – Львів: ТзОВ «ВФ «Афіша»», 2008. – 159 с.
8. *Гуменюк А.* Українські народні музичні інструменти. – К.: Наук. думка, 1967. – 243 с.
9. *Гуменюк А.* Інструментальна музика. – К.: Наук. думка, 1972. – 488 с.
10. *Гуцал В.* Грає оркестр українських народних інструментів. – К.: Мистецтво, 1978. – 167 с.
11. *Гуцал В.* Украинские народные наигрыши. – М.: Музыка, 1986. – 128 с.
12. *Давидов М.* Київська академічна школа народно-інструментального мистецтва. – К.: НМАУ, 1998. – 228 с.
13. *Давидов М.* На шляху самоствердження // Україна музична. – Київ, 1995.

14. *Жинович И.* Государственный белорусский народный оркестр. – Минск: Беларусь, 1958. – 47 с.
15. *Жинович И.* Оркестр цимбалистов. – Минск: Беларусь, 1968. – 35 с.
16. *Іваницький А.* Український музичний фольклор. Підручник для вищих учбових закладів. – Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. – 320 с.
17. *Козаренко О.* Феномен української національної музичної мови // Українознавча бібліотека НТШ. Число 15. – Львів: Наук. т-во ім. Т. Шевченка, 2000. – 284 с.
18. *Кузик В.* Митець і система // Журнал «Музика». – К.: Музика, 2007. – С. 24–26.
19. *Лисенко М.* Народні музичні інструменти на Україні. – К.: Мистецтво, 1955. – 62 с.
20. *Лисенко М.* Про народну пісню і про народність у музиці. – К.: Мистецтво, 1955. – 68 с.
21. *Логвін В.* Хрестоматія цимбального акомпанементу. – Рівне, 1995. – 55 с.
22. *Лятошинський Б.* Творчі портрети українських композиторів. – К.: Муз. Україна, 1974. – 47 с.
23. *Муха А.* Процесс композиторского творчества. – К.: Муз. Україна, 1979. – 271 с.
24. *Незовибатько О.* Українські цимбали. – К.: Муз. Україна, 1976. – 56 с.
25. *Незовибатько О.* Школа гри на українських цимбалах. – К.: Мистецтво, 1966. – 301 с.
26. *Павлишин С.* Про деякі тенденції розвитку сучасної зарубіжної музики. – К.: Муз. Україна, 1976. – 67 с.
27. *Пасічняк Л.* Творчість композиторів України для народних інструментів. – Міжнар. наук.-практ. конф. [зб. матеріалів] – Дрогобич: Посвіт, 2006. – С. 76–89.
28. *Польова В.* Листи Б. Лятошинського до В. Польового // Журнал «Музика». – К.: Музика, 1996. – С. 22–24.

29. *Попічук Д.* Концертні твори для цимбалів і фортепіано. – К.: Муз. Україна, 1981. – 63 с.
30. *Попічук Д.* Цимбали. 1-3 класи. – К.: Муз. Україна, 1984. – 71 с.
31. *Попічук Д.* Цимбали. 4-5 класи. – К.: Муз. Україна, 1985. – 88 с.
32. *Попічук Д.* Цимбали. – I випуск. – К.: Муз. Україна, 1987. – 64 с.
33. *Попічук Д.* Цимбали. – II випуск. – К.: Муз. Україна, 1991. – 72 с.
34. *Світова асоціація цимбалістів.* 6 Світовий конгрес цимбалістів. Довідник учасників: Наук. зб. – Львів, Кобзар, 2001. – 72 с.
35. *Способин И.* Музыкальная форма. – М.: Музыка, 1980. – 400 с.
36. *Хоткевич Г.* Музичні інструменти українського народу. – Харків: Держвидав України, 1930. – 286 с.
37. *Шилов Ю.* Джерела витоків української етнокультури. – К: «Аратта», 2002.
38. *Шрамко І.* З історії цимбалів // Музика. – 1983. – № 6. – С. 13–14.
39. *Шрамко І.* Народні інструменти // Музика. – 1980. – № 6. – С. 28.
40. *Шрамко І.* Українські цимбали // Народна творчість та етнографія. – 1989. – № 4 (218). – С. 13–22.